

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík
Sent rafrænt á nefnasvið@althingi.is

Reykjavík, 29. október 2020

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt aldursviðmið). 151. löggjafarþing 2020-2021. Þingskjal 20 - 20. mál.

Félagsráðgjafafélag Íslands (FÍ) þakkar tækifærið til að gera umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um kynrænt sjálfræði, nr. 80/2019 (breytt aldursviðmið).

Félagsráðgjafafélag Íslands er sammála markmiði lagabreytingarinnar sem ætlað er að auka sjálfsákvörðunarrétt barna sem upplifa kynmistræmi til að breyta opinberri skráningu kyns, og samhliða nafni. Félagsráðgjafafélag Íslands tekur undir þau sjónarmið að börn sem upplifa kynmistræmi eru afar viðkvæmur hópur enda sýna erlendar rannsóknir fram á að mörg þeirra verða fyrir áreitni og ofbeldi, bæði líkamlegu og andlegu, niðurlægingu og mismunum. Slíkt getur orsakað óöryggi, félagslega einangrun, vanlíðan og geðræn vandamál. Því er stuðningur fjölskyldu og samfélags nauðsynlegur til að börn geti þroskað kynvitund sína án þess að verða fyrir fordómum, áreitni og útskúfun. Börn eiga alltaf að hafa tækifæri til að taka upplýsta ákvörðun um eigið líf þegar þau hafa aldur og þroska til. Það er hins vegar álitamál hvaða aldursviðmið er viðeigandi varðandi breytingu á skráningu kyns eins og fram kemur í greinargerð með frumvarpinu.

Auðvelt er að taka undir þau sjónarmið að við 15 ára aldur hafi börn almennt nægan þroska til að taka sjálf ákvörðun um breytingu á skráningu kyns síns og geri sér grein fyrir afleiðingum þeirrar ákvörðunar. Það er einnig hægt að taka undir þau sjónarmið að varhugavert sé að börn frá 15 ára aldri gætu breytt skráningu á kyni án þess að afstaða forsjáradila lægi fyrir. Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að í Noregi, Danmörku og Svíþjóð hafi verið set lög sem kveða á um rétt einstaklinga til að ákvaða kyn sitt og slík löggjöf sé í undirbúningi í Finnlandi. Kemur fram að aldursviðmið í Noregi séu 16 ára en Svíþjóð og Danmörku 18 ára. Velferð barna sem upplifa kynmistræmi veltur ekki á því hvaða aldursviðmið ráða för heldur þeim stuðningi sem barn fær frá fjölskyldu og samfélaginu öllu. Því er mikilvægt að tryggja viðeigandi upplýsingagjöf, ráðgjöf og stuðning við barn og foreldra.

Félagsráðgjafafélag Íslands er reiðubúið að fylgja þessari umsögn eftir sé þess óskað.

Virðingarfyllt,
fyrir hönd Félagsráðgjafafélags Íslands
Steinunn Bergmann, formaður.